

1 Wakorintho

¹ Paulo, aliyeitwa na Kristo Yesu kuwa mtume kwa mapenzi ya Mungu, na Sosthene ndugu yetu,

² kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho, kwa wale ambao wamewekwa wakfu katika Yesu Kristo, ambao wameitwa kuwa watu watakatifu. Tunawaandikia pia wale wote wanaoliitia jina la Bwana wetu Yesu Kristo katika mahali pote, Bwana wao na wetu.

³ Neema na amani iwe kwenu kutoka kwa Mungu baba yetu na Bwana wetu Yesu Kristo.

⁴ Siku zote namshukru Mungu wangu kwa ajili yenu, kwa sababu ya neema ya Mungu ambayo Kristo Yesu aliwapa.

⁵ Amewafanya kuwa matajiri katika kila njia, katika usemi na pamoja maarifa yote.

⁶ Amewafanya matajiri, kama ushuhuda kuhusu Kristo ya kwamba amethibitishwa kuwa kweli mionganoni mwenu.

⁷ Kwa hiyo hampungukiwi karama za kiroho, kama mlivyo na hamu ya kusubiri ufunuo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

⁸ Atawaimarisha ninyi pia hadi mwisho, ili msilaumiwe siku ya Bwana wetu Yesu Kristo.

⁹ Mungu ni mwaminifu ambaye aliwaita ninyi katika ushirika wa mwana wake, Yesu Kristo Bwana wetu.

¹⁰ Sasa nawasihi kaka na dada zangu, kupitia jina la Bwana wetu Yesu Kristo, kwamba wote mkubali, na kwamba kusiwe na migawanyiko

mionganoni mwenu. Nawasihi kwamba muungane pamoja katika nia moja na katika kusudi moja.

¹¹ Kwani watu wa nyumba ya Kloe wamenitaarifu kuwa kuna mgawanyiko unaoendelea mionganoni mwenu.

¹² Nina maana hii: Kila mmoja wenu husema, "Mimi ni wa Paulo," au "Mimi ni wa Apolo", au "Mimi ni wa Kefa" au "Mimi ni wa Kristo".

¹³ Je! Kristo amegawanyika? Je! Paulo alisulubiwa kwa ajili yenu? Je! Mlibatizwa kwa jina la Paulo?

¹⁴ Namshukuru Mungu kuwa sikumbatiza ye yote, isipokuwa Krispo na Gayo.

¹⁵ Hii ilikuwa kwamba hakuna ye yote ange sema mlibatizwa kwa jina langu.

¹⁶ (Pia niliwabatiza wa nyumba ya Stephania. Zaidi ya hapo, sijui kama nilimbatiza mtu mwingine ye yote).

¹⁷ Kwa kuwa, Kristo hakunituma kubatiza bali kuhubiri injili. Hakunituma kuhubiri kwa maneno ya hekima ya kibinadamu, ili kwamba nguvu ya msalaba wa Kristo isiondolewe.

¹⁸ Kwa kuwa ujumbe wa msalaba ni upuuzi kwa wale wanaokufa. Lakini kwa wale ambao Mungu anawaokoa, ni nguvu ya Mungu.

¹⁹ Kwa kuwa imeandikwa, "Nitaiharibu hekima ya wenye busara. Nitauharibu ufahamu wa wenye akili."

²⁰ Yuko wapi mtu mwenye busara? Yuko wapi mwenye elimu? Yuko wapi msemaji mshawishi wa dunia hii? Je, Mungu hakuigeuza hekima ya dunia hii kuwa ujinga?

²¹ Tangu dunia imekuwa katika hekima yake

haikumjua Mungu, ilimpendeza Mungu katika ujinga wao wa kuhubiri ili kuokoa wale wanaoamini.

²² Kwa Wayahudi huuliza ishara za miujiza na kwa Wayunani hutafuta hekima.

²³ Lakini tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa, aliye kikwazo kwa Wayahudi na ni ujinga kwa Wayunani.

²⁴ Lakini kwa wale ambao waliitwa na Mungu, Wayahudi na Wayunani, tunamhubiri Kristo kama nguvu na hekima ya Mungu.

²⁵ Kwa kuwa ujinga wa Mungu una hekima kuliko ya wanadamu, na udhaifu wa Mungu una nguvu zaidi ya wanadamu.

²⁶ Angalia wito wa Mungu juu yenu, kaka na dada zangu. Si wengi wenu mlikuwa na hekima katika viwango vya kibinadamu. Si wengi wenu mlikuwa na nguvu. Si wengi wenu mlizaliwa katika ukuu.

²⁷ Lakini Mungu alichagua vitu vijinga vya dunia ili kuviaibisha vyenye hekima. Mungu alichagua kilicho dhaifu katika dunia kuki-aibisha chenye nguvu.

²⁸ Mungu alichagua kile kilicho cha hali ya chini na kilichodharauliwa katika dunia. Alichagua hatu vitu ambavyo havikuhesabiwa kuwa kitu, kwa kuvifanya si kitu vitu vilivyo na thamani.

²⁹ Alifanya hivi ili asiwepo yejote aliye na sababu ya kujivuna mbele zake.

³⁰ Kwa sababu ya kile Mungu alichofanya, sasa mko ndani ya Kristo Yesu, ambaye amefanyika hekima kwa ajili yetu kutoka kwa Mungu.

Alikuwa haki yetu, utakatifu na ukombozi.

³¹ Kama matokeo, kama andiko lisemavyo, “Anayejisifu, ajisifu katika Bwana.”

2

¹ Nilipokuja kwenu kaka na dada zangu, sikuja kwa maneno ya ushawishi na hekima kama nilivyohubiri kweli iliyofichika kuhusu Mungu.

² Niliamua kutojua chochote nilipokuwa miongoni mwenu isipokuwa Yesu Kristo, na yeye aliyesulubiwa.

³ Na nilikuwa nanyi katika udhaifu, na katika hofu, na katika kutetemeka sana.

⁴ Na ujumbe wangu na kuhubiri kwangu hakukuwa katika maneno ya ushawishi na hekima. Badala yake, yalikuwa katika kumdhahirisha Roho na ya nguvu,

⁵ ili kwamba imani yenu isiwe katika hekima ya wanadadamu, bali katika nguvu ya Mungu.

⁶ Sasa tunaizungumza hekima miongoni mwa watu wazima, lakini si hekima ya dunia hii, au ya watawala wa nyakati hizi, ambao wanaopita.

⁷ Badala yake, tunaizungumza hekima ya Mungu katika ukweli uliofichika, hekima iliyofichika ambayo Mungu aliichagua kabla ya nyakati za utukufu wetu.

⁸ Hakuna ye yote wa watawala wa nyakati hizi aliyeijua hekima hii, Kama wangeifahamu katika nyakati zile, wasingelimsulubisha Bwana wa utukufu.

⁹ Lakini kama ilivyoandikwa, “Mambo mbayo hakuna jicho limeyaona, hakuna sikio lililoy-asikia, mawazo hayakufikiri, mambo ambayo

Mungu ameyaandaa kwa ajili ya wale wampendao yeye.”

¹⁰ Haya ni mambo ambayo Mungu ameya-funua kwetu kupitia Roho, Kwa kuwa Roho huchunguza kila kitu, hata mambo ya ndani ya Mungu.

¹¹ Kwa kuwa nani afahamuye mawazo ya mtu, isipokuwa roho ya mtu ndani yake? Hivyo pia, hakuna ajuaye mambo ya ndani ya Mungu, isipokuwa Roho wa Mungu.

¹² Lakini hatukupokea roho ya dunia, lakini Roho ambaye anatoka kwa Mungu, ili kwamba tuweze kujuua kwa uhuru mambo tuliyopewa na Mungu.

¹³ Tunasema mambo haya kwa maneno, ambayo hekima ya mtu haiwezi kufundisha, lakini ambayo Roho hutufundisha. Roho hutafasiri maneno ya kiroho kwa hekima ya kiroho.

¹⁴ Mtu asiyе wa kiroho hapokei mambo ambayo ni ya Roho wa Mungu, kwa kuwa hayo ni upuuzi kwake. Hawezi kuyajua kwa sababu yanatambuliwa kiroho.

¹⁵ Kwa yule wa kiroho huhukumu mambo yote. Lakini huhukumiwa na wengine.

¹⁶ “Ni nani anaweza kuyajua mawazo ya Bwana, ambaye anaweza kumfundisha yeye?” Lakini tuna mawazo ya Kristo.

3

¹ Na mimi, kaka na dada zangu, sikusema nanyi kama watu kiroho, lakini kama na watu wa kimwili. Kama na watoto wadogo katika Kristo.

² Niliwanywesha maziwa na si nyama, kwa kuwa hamkuwa tayari kwa kula nyama. Na hata sasa hamjawa tayari.

³ Kwa kuwa ninyi bado ni wa mwilini. Kwa kuwa wivu na majivuno yanaonekana mionganoni mwenu. Je, hamuishi kulingana na mwili, na je, hamtembei kama kawaida ya kibinadamu?

⁴ Kwa kuwa mmoja husema, "Namfuata Paulo" Mwingine husema "Namfuata Apolo," hamuishi kama wanadamu?

⁵ Apolo ni nani? na Paulo ni nani? Watumishi wa yule mliyemwamini, kwa kila ambaye Bwana alimpa jukumu.

⁶ Mimi nilipanda, Apolo akatia maji, lakini Mungu akakuza.

⁷ Kwa hiyo, si aliye panda wala aliyetia maji ana chochote. Lakini ni Mungu anayekuza.

⁸ Sasa apandaye na atiaye maji wote ni sawa, na kila mmoja atapokea ujira wake kulingana na kazi yake.

⁹ Kwa kuwa sisi tu watendakazi wa Mungu, ninyi ni bustani ya Mungu, jengo la Mungu.

¹⁰ Kutokana na neema ya Mungu niliyopewa kama mjenzi mkuu, niliuweka msingi, na mwingine anajenga juu yake. Lakini mtu awe makini jinsi ajengavyo juu yake.

¹¹ Kwa kuwa hakuna mwingine aezaye kujenga msingi mwingine zaidi ya uliojengwa, ambaao ni Yesu Kristo.

¹² Sasa, kama mmoja wenu ajenga juu yake kwa dhahabu, fedha, mawe ya thamani, miti, nyasi, au majani,

¹³ kazi yake itafunuliwa, kwa mwanga wa

mchana utaidhihirisha. Kwa kuwa itadhihirishwa na moto. Moto utajaribu ubora wa kazi wa kila mmoja alichofanya.

¹⁴ Kama chochote mtu alichojenga kitabaki, yeeye atapokea zawadi.

¹⁵ Lakini kama kazi ya mtu ikiteketea kwa moto, atapata hasara. Lakini yeeye mwenyewe ataokolewa, kama vile kuepuka katika moto.

¹⁶ Hamjui kuwa ninyi ni hekalu la Mungu na kwamba Roho wa Mungu anakaa ndani yenu?

¹⁷ Kama mtu akiliharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu mtu yule. Kwa kuwa hekalu la Mungu ni takatifu, na hivyo na ninyi.

¹⁸ Mtu asijidanganye mwenyewe, kama yeoyote mionganoni mwenu anadhani ana hekima katika nyakati hizi, awe kama “mjinga” ndipo atakuwa na hekima.

¹⁹ Kwa kuwa hekima ya dunia hii ni ujinga mbele za Mungu, Kwa kuwa imeandikwa, “Huwanasa wenye hekima kwa hila zao”

²⁰ Na tena “Bwana anajua mawazo ya wenye busara ni ubatili.”

²¹ Hivyo mtu asijivunie wanadamu! Kwa kuwa vitu vyote ni vyenu.

²² Kama ni Paulo, au Apolo, au Kefa, au dunia, au maisha, au kifo, au vitu vilivyopo, au vitakavyokuwepo. Vyote ni vyenu,

²³ na ninyi ni wa Kristo na Kristo ni wa Mungu.

4

¹ Hivi ndivyo mtu atuhesabu sisi, kama watumishi wa Kristo na mawakili wa siri za kweli za Mungu.

² Katika hili, kinachotakiwa kwa uwakili ni kwamba wawe wa kutumainiwa.

³ Lakini kwangu mimi ni kitu kidogo sana kuwa ninahukumiwa na ninyi au hukumu ya kibinadamu. Kwa kuwa sijihukumu hata mimi mwenyewe.

⁴ Sijihukumu mimi mwenyewe, hii haina maana kuwa mimi ni mwenye haki. Ni Bwana anihukumuye.

⁵ Kwa hiyo, msitamke hukumu juu ya lolote kabla ya wakati, kabla ya kuja kwa Bwana. Atayaleta nuruni mambo yaliyofichika gizani na kufunua makusudi ya mioyo. Ndipo kila mmoja atapokea sifa yake kutoka kwa Mungu.

⁶ Sasa, kaka na dada zangu, mimi mwenyewe na Apolo nimetumia kanuni hizi kwa ajili yenu. Ili kwamba kutoka kwetu mnawenza kujifunza maana ya usemi, "Usiende zaidi ya kilivyoandikwa." Hii ni kwamba hakuna mmoja wenu ajivunaye juu ya mwingine.

⁷ Maana ni nani aonaye tofauti kati yenu na mwingine? Ni nini ulicho nacho hukukipokea bure? Kama umekwisha kupokea bure, kwa nini mnajivuna kama hamkufanya hivyo?

⁸ Tayari mnavyo vyote ambavyo mngetaka! Tayari mmekuwa na utajiri! Mmeanza kutawala-na kwamba mnamiliki zaidi yetu sisi! Kweli, nawatakia umililki mwema ili kwamba tumiliki pamoja nanyi.

⁹ Kwa hiyo ninadhani Mungu ametuweka sisi mitume kama kutuonyesha wa mwisho katika mustari wa maandamano na kama watu waliohukumiwa kuuawa. Tumekuwa kama

tamasha kwa ulimwengu, kwa malaika na kwa wanadamu.

¹⁰ Sisi ni wajinga kwa ajili ya Kristo, lakini ninyi ni wenyе hekima katika Kristo. Tu wanyonge, lakini ninyi mna nguvu. Mnaheshimiwa, lakina sisi tunadharauliwa.

¹¹ Hata saa hii tuna njaa na kiu, hatuna nguo, tuna mapigo, na tena hatuna makazi.

¹² Tunafanya kazi kwa bidii, kwa mikono yetu wenyewe. Tunapodharauliwa, twabariki. Wakati tunapoteswa, twavumilia.

¹³ Tunapotukanwa, twarudisha kwa upole. Tumekuwa, na tu bado tunahesabiwa kuwa kama kukataliwa na dunia na takataka kwa mambo yote.

¹⁴ Siandiki mambo haya kuwaabisha ninyi, lakini kuwarudi ninyi kama watoto wangu niwapendao.

¹⁵ Hata kama mna waalimu makumi elfu katika Kristo, hamna baba wengi. Kwa kuwa nimekuwa baba yenu katika Yesu Kristo kupitia injili.

¹⁶ Hivyo ninawasihi mniige mimi.

¹⁷ Hiyo ndiyo sababu nilimtuma kwenu Timotheo, mpPENDWA wangu na mtoto mwaminifu katika Bwana. Atawakumbusheni njia zangu katika Kristo, kama ninavyofundisha kila mahali na kila kanisa.

¹⁸ Sasa baadhi yenu wanajisifu, wakitenda kana kwamba sitakuja kwenu.

¹⁹ Lakini nitakuja kwenu kitambo, kama Bwana akipenda. Ndipo nitajua si maneno yao tu wanaojisifu, lakini nitaona nguvu zao.

20 Kwa kuwa ufalme wa Mungu hauwi katika maneno bali katika nguvu.

21 Mnataka nini? Nije kwenu na fimbo au kwa upendo na katika roho ya upole?

5

1 Tumesikia taarifa kuwa kuna zinaa miongoni mwenu, aina ya zinaa ambayo haipo hata katikati ya watu wa Mataifa. Tuna taarifa kwamba mmoja wenu analala na mke wa baba yake.

2 Nanyi mwajisifu! Badala ya kuhuzunika? Yule aliyefanya hivyo anapaswa kuondolewa mionganoni mwenu.

3 Ingawa sipo pamoja nanyi kimwili lakini nipo nanyi kiroho, nimekwisha mhukumu ye ye aliyefanya hivi, kama vile nilikuwepo.

4 Mnapokutanika pamoja katika jina la Bwana wetu Yesu, na roho yangu ipo pale kama kwa nguvu za Bwana wetu Yesu, nimekwisha mhukumu mtu huyu.

5 Nimekwisha kumkabidhi mtu huyu kwa Shetani ili kwamba mwili wake uharibiwe, ili roho yake iweze kuokolewa katika siku ya Bwana.

6 Majivuno yenu si kitu kizuri. Hamjui chachu kidogo huharibu donge zima?

7 Jisafisheni ninyi wenyewe chachu ya kale, ili kwamba muwe donge jipya, ili kwamba mwe mkate usiochachuliwa. Kwa kuwa, Kristo, Mwana Kondoo wetu wa pasaka amekwisha kuchinjwa.

8 Kwa hiyo tusherekee karamu si kwa chachu ya kale, chachu ya tabia mbaya na uovu. Badala yake, tusherekee na mkate usiotiwa chachu wa unyenyekevu na kweli.

9 Niliandika katika barua yangu kuwa msichangamane na wazinzi.

10 Sina maana wazinzi wa dunia hii, au na wenyewe tamaa au wanyang'anyi au waabudu sanamu kwa kukaa mbali nao, basi ingewapasa mtoke duniani.

11 Lakini sasa nawaandikia kutojichanganya na yeote anayeitwa kaka au dada katika Kristo, lakini anaishi katika uzinzi au am-baye ni mwenye kutamani, au mnyang'anyi, au mwabudu sanamu, au mtukanaji au mlevi. Wala msile naye mtu wa namna ile.

12 Kwa hiyo nitajihu shaje kuwahukumu walio nje ya Kanisa? Badala yake, ninyi hamkuwahukumu walio ndani ya kanisa?

13 Lakini Mungu anawahukumu walio nje. "Mwondoeni mtu mwovu mionganini mwenu"

6

1 Mmoja wenu anapokuwa na tatizo na mwenzake, anathubutu kwenda kwa mahakama ya wasio haki kuliko mbele ya waumini?

2 Hamjui kuwa waumini watauhukumu ulimwengu? Na kama mtauhukumu ulimwengu, hamuwezi kuamua mambo yasiyo muhimu?

3 Hamjui kuwa tutawahukumu malaika? Kwa kiasi gani zaidi, tunawenza kuamua mambo ya maisha haya?

4 Kama tunaweza kuhukumu mambo ya maisha haya, kwa nini mnathubutu kupeleka mashitaka mbele ya wasiosimama kanisani?

5 Nasema haya kwa aibu yenu. Hakuna mwenye busara mionganoni mwenu wa kutosha kuweka mambo sawa kati ya ndugu na ndugu?

6 Lakini kama ilivyo sasa, mwamini mmoja huenda mahakamani dhidi ya muumini mwingine, na mashitaka hayo huwekwa mbele ya hakimu asiyeamini!

7 Ukweli ni kwamba kuna matatizo katikati ya Wakristo yaliyoleta tayari usumbufu kwenu. Kwanini msiteseke kwa mabaya? Kwanini mnakubali kudanganywa?

8 Lakini mmetenda uovu na kudanganya wengine, na hao ni kaka na dada zenu!

9 Hamjui kwamba wasio haki hawataurithi ufalme wa Mungu? Msiamini uongo. Waasherati, waabudu sanamu, wazinzi, wafiraji, walawiti,

10 wevi, wachoyo, walevi, wanyang'anyi, watukanaji-hakuna mionganoni mwao atakayeurithi ufalme wa Mungu.

11 Na hao walikuwa baadhi yao ni ninyi. Lakini mmekwisha kutakaswa, lakini mmekwisha kuoshwa, lakini mmekwisha kutengwa kwa Mungu, lakini mmeefanywa haki mbele za Mungu katika jina la Bwana Yesu Kristo na kwa Roho wa Mungu wetu.

12 "Vitu vyote ni halali kwangu", lakini si kila kitu kina faida. "Vitu vyote ni halali kwangu," lakini sitatawaliwa na kimoja cha hivyo.

13 "Chakula ni kwa ajili ya tumbo, na tumbo

ni kwa ajili ya chakula," lakini Mungu atavitowesha vyote. Mwili haujaumbwa kwa ajili ya ukahaba, badala yake, mwili ni kwa ajili ya Bwana, na Bwana atauhudumia mwili.

¹⁴ Mungu alimfufua Bwana na sisi pia atatufufua kwa nguvu zake.

¹⁵ Hamjui kwamba mili yenu ina muunganiko na Kristo? Mwawezaje kuvitoa viungo vya Kristo na kwenda kuviunganisha na kahaba? Haiwezekani!

¹⁶ Hamjui kwamba anayeungana na kahaba amekuwa mwili mmoja naye? Kama andiko lisemavyo, "Wawili watakuwa mwili mmoja."

¹⁷ Lakini anayeungana na Bwana anakuwa roho moja pamoja naye.

¹⁸ Ikimbieni zinaa! "Kila dhambi aifanyayo mtu ni nje na mwili wake. Lakini zinaa, mtu hutenda dhambi dhidi ya mwili wake mwenyewe.

¹⁹ Hamjui kuwa mili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu, akaaye ndani yenu, yule ambaye mlipewa kutoka kwa Mungu? Hamjui kwamba si ninyi wenyewe?

²⁰ Kwamba mlinunuliwa kwa thamani. Kwa hiyo mtukuzeni Mungu kwa mili yenu.

7

¹ Kuhusu mambo mliyonandiakia: Kuna wakati ambapo ni vizuri mwanaume asilale na mke wake.

² Lakini kwa sababu ya majaribu mengi ya zinaa kila mwanaume awe na mkewe, na kila mwanamke awe na mmewe.

³ Mume anapaswa kumpa mke haki yake ya ndoa, na vile vile mke naye kwa mmewe.

⁴ Si mke aliye na mamlaka juu ya mwili wake, ni mme. Na vile vile, mme naye hana mamlaka juu ya mwili wake, bali mke anayo.

⁵ Msinyimane mnapolala pamoja, isipokuwa mmekubaliana kwa muda maalum. Fanyeni hivyo ili kupata muda wa maombi. Kisha mnawenza kurudiana tena pamoja, Ili kwamba Shetani asije akawajaribu kwa kukosa kiasi.

⁶ Lakini nasema haya mambo kwa hiari na si kama amri.

⁷ Natamani kila mmoja angekuwa kama mimi nilivyo. Lakini kila mmoja ana karama yake kutoka kwa Mungu. Huyu ana karama hii, na yule ana karama ile.

⁸ Kwa wasioolewa na wajane ninasema kwamba, ni vizuri kwao kama wakibaki bila kuolewa, kama nilivyo mimi.

⁹ Lakini kama hawawezi kujizuia, wanapaswa kuolewa. Kwa kuwa heri kwao kuolewa kuliko kuwaka tamaa.

¹⁰ Sasa kwa wale walioolewa nawapa amri, si mimi bali ni Bwana. “Mke asitengane na mme wake.”

¹¹ Lakini kama akijitenga kutoka kwa mmewe, abaki hivyo bila kuolewa au vinginevyo apatane na mmewe. Na “Mme asimpe talaka mke wake.”

¹² Lakini kwa waliobaki, nasema- mimi, si Bwana- kwamba kama ndugu yejote ana mke asiyeamini na anaridhika kuishi naye, hapaswi kumwacha.

¹³ Kama mwanamke ana mme asiyeamini, na kama anaridhika kuishi naye, asimwache.

14 Kwa mme asiyeamini anatakaswa kwa sababu ya imani ya mkewe. Na mwanamke asiyeamini anatakaswa kwa sababu ya mmewe aaminiye. Vinginevyo watoto wenu wangekuwa si safi, lakini kwa kweli wametakaswa.

15 Lakini mwenzi asiyeamini akiondoka na aende. Kwa namna hiyo, kaka au dada hafungwi na viapo vyao. Mungu ametuita tuishi kwa amani.

16 Unajuaje kama mwanamke, huenda utamwokoa mmeo? Au unajuaje kama mwanaume, huenda utamwokoa mkeo?

17 Kila mmoja tu aishi maisha kama Bwana alivyowagawia, kila mmoja kama Mungu alivyowaita wao. Huu ni mwongozo wangu kwa makanisa yote.

18 Yupo aliyekuwa ametahiriwa alipoitwa kuamini? Asijaribu kuondoa alama ya tohara yake. Yupo ye yote aliyeitwa katika imani hajatahiriwa? Hapaswi kutahiriwa.

19 Kwa hili aidha ametahiriwa wala asiye tahiriwa hakuna matatizo. Chenye matatizo ni kutii amri za Mungu.

20 Kila mmoja abaki katika wito alivyokuwa alipoitwa na Mungu kuamini.

21 Ulikuwa mtumwa wakati Mungu alipokuita? Usijali kuhusu hiyo. Lakini kama unawenza kuwa huru, fanya hivyo.

22 Kwa mmoja aliyeitwa na Bwana kama mtumwa ni mtu huru katika Bwana. Kama vile, mmoja aliye huru alipoitwa kuamini ni mtumwa wa Kristo.

23 Mmekwisha nunuliwa kwa thamani, hivyo

msiwe watumwa wa wanadamu.

²⁴ Kaka na dada zangu, katika maisha yoyote kila mmoja wetu tulipoitwa kuamini, tubaki kama vile.

²⁵ Sasa, wale wote ambao hawajaoa kamwe, sina amri kutoka kwa Bwana. Lakini nawapa maoni yangu kama nilivyo. Kwa huruma za Bwana, zinazo aminika

²⁶ Kwa hiyo, ninafikiri hivyo kwa sababu ya usumbufu, ni vyema mwanaume abaki kama alivyo.

²⁷ Umefungwa kwa mwanamke na kiapo cha ndoa? Usitake uhuru kutoka kwa hiyo. Una uhuru kutoka kwa mke au hujaolewa? Usitafute mke.

²⁸ Lakini kama ukioa, hujafanya dhambi. Na kama mwanamke hajolewa akiolewa, hujafanya dhambi. Bado wale wanaoana wanapata masumbufu ya aina mbalimbali. Nami nataka niwaepushe hayo.

²⁹ Lakini nasema hivi, kaka na dada zangu, muda ni mfupi. Tangu sasa na kuendelea, wale walio na wake waishi kama hawana.

³⁰ Wote walio na huzuni wajifanye kama walikuwa hawana huzuni, na wote wanaofurahi, kama walikuwa hawafurahi, na wote wanaonunua kitu chochote, kama hawakumiliki chochote.

³¹ Na wote wanaoshughulika na ulimwengu, wawe kama hawakushughulika nao. Kwa kuwa mitindo ya dunia inafikia mwisho wake.

³² Ninataka muwe huru kwa masumbufu yote. Mwanaume asiyeoanajihuisha na vitu vinavyo mhusu Bwana, namna ya kumpendeza

yeye.

³³ Lakini mwanaume aliyeoa hujihusisha na mambo ya dunia, namna ya kumpendeza mkewe,

³⁴ amegawanyika. Mwanawake asiyeolewa au bikira hujihusisha na vitu kuhusu Bwana, namna ya kujitenga katika mwili na katika roho. Lakini mwanamke aliyeolewa hujihusisha kuhusu vitu dunia, namna ya kumfurahisha mme wake.

³⁵ Nasema hivi kwa faida yenu wenyewe, na siweki mtego kwenu. Nasema hivi kwa vile ni haki, ili kwamba mnaweza kujiweka wakfu kwa Bwana bila kikwazo chochote.

³⁶ Lakini kama mtu anafikiri hawezi kumtendea kwa heshima mwanawali wake, kwa sababu ya hisia zake zina nguvu sana, acha aoane naye kama apendavyo. Siyo dhambi.

³⁷ Lakini kama amefanya maamuzi kutokuo, na hakuna haja ya lazima, na kama anaweza kutawala hamu yake, atafanya vyema kama hatamwoa.

³⁸ Hivyo, anayemwoa mwanamwali wake afanya vyema, na yeote ambaye anachagua kutooa atafanya vyema zaidi.

³⁹ Mwanamke amefungwa na mmewe wakati yu hai. Lakini kama mmewe akifa, yuko huru kuolewa na yeote ampendaye, lakini katika Bwana tu.

⁴⁰ Bado katika maamuzi yangu, atakuwa na furaha zaidi kama akiishi kama alivyo. Na ninafikiri kuwa nami pia nina Roho wa Mungu.

8

¹ Sasa kuhusu vyakula viliwyotolewa sadaka kwa sanamu: tunajua ya kwamba “sisi sote tuna maarifa.” Maarifa huleta majivuno, bali upendo hujenga.

² Ikiwa mtu yejote anadhani kwamba anajua jambo fulani, mtu huyo bado hajui kama impasavyo kujua.

³ Lakini ikiwa mmoja wapo akimpenda Mungu, mtu huyo anajulikana naye.

⁴ Basi kuhusu kula vyakula viliwyotolewa sadaka kwa sanamu: twajua kuwa “sanamu si kitu katika dunia hii,” na ya kuwa hakuna Mungu ila mmoja tu.”

⁵ Kwa maana kuna wengi waitwao miungu ikiwa ni mbinguni au duniani, kama vile walivyo “miungu na mabwana wengi.”

⁶ “Ijapokuwa kwetu kuna Mungu mmoja tu ambaye ni Baba, vitu vyote vimetoka kwake, nasi tunaishi kwake, na Bwana mmoja Yesu Kristo, ambaye kwake vitu vyote vimekuwapo, na kwa yeye sisi tupo.”

⁷ Hata hivyo, ujuzi huu haupo ndani ya kila mmoja. Badala yake, wengine walishiriki ibada za sanamu hapo zamani, na hata sasa wanakula vyakula hivi kana kwamba ni kitu kilichotolewa sadaka kwa sanamu. Dhamiri zao zimepotoshwa kwa kuwa ni dhaifu.

⁸ Lakini chakula hakitatuthibitisha sisi kwa Mungu. Sisi sio wabaya sana kama tusipo kula, wala wema sana ikiwa tutakula.

⁹ Lakini iweni makini ya kwamba uhuru wenu usiwe sababu ya kumkwaza aliye dhaifu katika

imani.

¹⁰ Hebu fikiri kwamba mtu amekuona, wewe uliye na ujuzi, unakula chakula katika hekalu la sanamu. Dhamiri yake mtu huyo haitathibitika hata yeye naye ale vitu vilivyotolewa sadaka kwa sanamu?

¹¹ Kwa hiyo kwa sababu ya ufahamu wako wa ukweli juu ya asili ya sanamu, kaka au dada yako aliye dhaifu, ambaye pia Kristo alikufa kwa ajili yake, anaangamizwa.

¹² Hivyo, unapofanya dhambi dhidi ya kaka na dada zako na kuzijeruhi dhamiri zao zilizo dhaifu, mnatenda dhambi dhidi ya Kristo.

¹³ Kwa hiyo, ikiwa chakula kinasababisha kumkwaza kaka au dada, sitakula nyama kamwe, ili nisimsababishe kaka au dada yangu kuanguka.

9

¹ Mimi si huru? Mimi si mtume? Mimi sikumwona Yesu Bwana wetu? Ninyi si matunda ya kazi yangu katika Bwana?

² Ikiwa mimi si mtume kwa wengine, angalau ni mtume kwenu ninyi. Kwa maana ninyi ni uthibitisho wa utume wangu katika Bwana.

³ Huu ndio utetezi wangu kwa wale wanaonichunguza mimi.

⁴ Je hatuna haki ya kula na kunywa?

⁵ Hatuna haki kuchukua mke aliye amini kama wafanyakyo mitume wengine, na ndugu wa Bwana, na Kefa?

⁶ Au ni mimi peke yangu na Barnaba ambao tunapaswa kufanya kazi?

⁷ Ni nani afanyaye kazi kama askari kwa gharama zake mwenyewe? Ni nani apandaye mzabibu na asile matunda yake? Au ni nani achungaye kundi asiyekunyuwa maziwa yake?

⁸ Je ninasema haya kwa mamlaka ya kibinadamu? Sheria nayo haisemi haya?

⁹ Kwa kuwa imeandikwa katika sheria ya Musa, “usimfunge ng'ombe kinywa apulapo nafaka.” Ni kweli kwamba hapa Mungu anajali ng'ombe?

¹⁰ Au je hasemi hayo kwa ajili yetu? imeandikwa kwa ajili yetu, kwa sababu yeye alimaye nafaka inampasa kulima kwa matumaini, naye avunaye inampasa avune kwa matarajio ya kushiriki katika mavuno.

¹¹ Ikiwa tulipanda vitu vya rohoni mionganini mwenu, Je! Ni neno kubwa kwetu tukivuna vitu vya mwilini kutoka kwenu?

¹² Ikiwa wengine walipata haki hii kutoka kwenu, Je! Sisi si zaidi? Hata hivyo, hatukuidai haki hii. Badala yake, tulivumilia mambo yote badala ya kuwa kikwazo cha injili ya Kristo.

¹³ Hamjui ya kuwa wote wafanyao kazi hekaluni hupata chakula chao kutoka hekaluni? Hamjui ya kuwa wote watendao kazi madhabahuni hupata sehemu ya kile kilichotolewa madhabahuni?

¹⁴ Kwa jinsi iyo hiyo, Bwana aliagiza ya kuwa wote wanaoitangaza injili sharti wapate kuishi kutokana na hiyo injili.

¹⁵ Lakini sijawadai haki zote hizi. Na siandiki haya ili jambo lolote lifanyike kwa ajili yangu. Ni heri mimi nife kuliko mtu yejote kubatilisha

huku kujisifu kwangu.

¹⁶ Maana ikiwa naihubiri injili, sina sababu ya kujisifu, kwa sababu ni lazima nifanye hivi. Na ole wangu nisipoihubiri injili!

¹⁷ Kwa maana nikifanya hivi kwa hiari yangu, nina thawabu. Lakini ikiwa si kwa hiari, bado nina jukumu nililopewa kuwa wakili.

¹⁸ Basi thawabu yangu ni nini? Ya kuwa nihubiripo, nitaitoa injili pasipo gharama na bila kutumia kwa utimilifu wa haki yangu niliyonayo katika Injili.

¹⁹ Maana japo nimekuwa huru kwa wote, nilifanyika mtumwa wa wote, ili kwamba niweze kuwapata wengi zaidi.

²⁰ Kwa Wayahudi nilikuwa kama Myahudi, ili niwapate Wayahudi. Kwa wale walio chini ya sheria, nilikuwa kama mmoja wao aliye chini ya sheria ili niwapate wale walio chini ya sheria. Nilifanya hivyo ingawa mimi binafsi sikuwa chini ya sheria.

²¹ Kwa wale walio nje ya sheria, nilikuwa kama mmoja wao nje ya sheria, ingawa mimi binafsi sikuwa nje ya sheria ya Mungu, bali chini ya sheria ya Kristo. Nilifanya hivyo ili niwapate wale walio nje ya sheria.

²² Kwa walio wanyonge nilikuwa mnyonge, ili niwapate walio wanyonge. Nimekuwa hali zote kwa watu wote, ili kwa njia zote nipate kuwaokoa baadhi.

²³ Nami nafanya mambo yote kwa ajili ya injili, ili nipate kushiriki katika baraka.

²⁴ Hamjui ya kuwa katika mbio wote washindanao hupiga mbio, lakini apokeaye tuzo ni

mmoja? Hivyo pige ni mbio ili mpate tuzo.

²⁵ Mwana michezo hujizuia katika yote awapo katika mafunzo. Hao hufanya hivyo ili wapokee taji iharibikayo, lakini sisi tunakimbia ili tupate taji isiyoharibika.

²⁶ Kwa hiyo mimi sikimbii bila sababu au napigana ngumi kama kupiga hewa.

²⁷ Lakini nautesa mwili wangu na kuufanya kama mtumwa, ili kwamba nijapokwisha kuwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisiwe wa kukataliwa.

10

¹ Nataka ninyi mjue kaka na dada zangu, ya kuwa baba zetu walikuwa chini ya wingu na wote walipita katika bahari.

² Wote walibatizwa wawe wa Musa ndani ya wingu na ndani ya bahari,

³ na wote walikula chakula kile kile cha roho.

⁴ Wote walikunywa kinywaji kile kile cha roho. Maana walikunywa kutoka katika mwamba wa roho uliowafuata, na mwamba ule ulikuwa ni Kristo.

⁵ Lakini Mungu hakupendezwa sana na wengi wao, na maiti zao zilisambazwa jangwani.

⁶ Basi mambo haya yote yalikuwa mifano kwetu, ili sisi tusiwe watu wa kutamani mabaya kama na wao walivyofanya.

⁷ Msiwe waabudu sanamu, kama wengine wao walivyokuwa. Hii ni kama ilivyoandikwa, "Watū walikaa chini wakila na kunywa, na waliinuka kucheza kwa tamaa za mapenzi."

8 Tusifanye uasherati kama wengi wao walivyofanya. Wakafa siku moja watu ishirini na tatu elfu kwa sababu hiyo.

9 Wala tusimjaribu Kristo, kama wengi wao walivyofanya na wakaharibiwa kwa nyoka.

10 Na pia msinung'unike, kama wengi wao walivyonung'unika na kuharibiwa na malaika wa mauti.

11 Basi mambo hayo yalitendeka kama mifano kwetu. Yakaandikwa ili kutuonya sisi - tuliofikiiliwa na miisho ya zamani.

12 Kwa hiyo kila ajionaye amesimama awe makini asiye akaanguka.

13 Hakuna jaribu lililowapata ninyi lisilo kawaida ya wanadamu. Ila Mungu ni mwaminifu. Hatawaacha mjaribiwe kupita uwezo wenu. Pamoja na jaribu yeye atawapa mlango wa kutokea, ili mweze kustahimili.

14 Kwa hiyo, wapendwa wangu, ikimbieni ibada ya sanamu.

15 Nasema nanyi kama watu wenye akili, ili muamue juu ya ninalosema.

16 Kikombe cha baraka tubarikicho, si ushirika wa damu ya Kristo? Mkate ule tuumegao, si ushirika wa mwili wa Kristo?

17 Kwa kuwa mkate ni mmoja, sisi tulio wengi tu mwili mmoja. Sisi sote twapokea mkate mmoja kwa pamoja.

18 Watazameni watu wa Israeli: Je! Wale wote walao dhabihu si washiriki katika madhabahu?

19 Nasema nini basi? Ya kuwa sanamu ni kitu? Au ya kuwa chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu ni kitu?

20 Lakini nasema juu ya vitu vile wavitoavyo sadaka watu wapagani wa Mataifa, ya kuwa wanatoa vitu hivi kwa mapepo na sio kwa Mungu. Nami sitaki ninyi kushirikiana na mapepo!

21 Hamwezi kunywea kikombe cha Bwana na kikombe cha mapepo. Hamwezi kuwa na ushirika katika meza ya Bwana na katika meza ya mapepo.

22 Au twamtia Bwana wivu? Tuna nguvu zaidi yake?

23 "Vitu vyote ni halali," lakini si vyote vi-faavyo. "Vitu vyote ni halali," lakini si vyote viwajengavyo watu.

24 Hakuna hata mmoja angetafuta mazuri yake tu. Badala yake, kila mmoja angetafuta mazuri ya mwenzake.

25 Mnaweza kula kila kitu kiuzwacho sokoni bila kuuliza -uliza kwa ajili ya dhamiri.

26 Maana "dunia ni mali ya Bwana, na vyote vijazavyo."

27 Na mtu asiyeamini akiwaalika kula, na mnataka kwenda, kuleni chochote awapacho pasipo kuuliza maswali ya dhamiri.

28 Lakini mtu akiwaambia, "Chakula hiki kimetokana na sadaka ya wapagani," msile. Hii ni kwa ajili yake aliyewaambia, na kwa ajili ya dhamiri.

29 Nami simaanishi dhamiri zenu, bali dhamiri ya yule mwingine. Maana kwanini uhuru wangu uhukumiwe na dhamiri ya mtu mwingine?

30 Ikiwa mimi natumia chakula kwa shukrani, kwanini nitukanwe kwa kitu ambacho

nimeshukuru kwacho?

³¹ Kwa hiyo, chochote mnachokula au kunywa, au chochote mfanyacho, fanyeni yote kwa ajili ya utukufu wa Mungu.

³² Msiwakoseshe Wayahudi au Wayunani, au kanisa la Mungu.

³³ Jaribuni kama mimi ninavyojaribu kuwapendeza watu wote kwa mambo yote. Sitafuti faida yangu mwenyewe, bali ya wengi. Nami nafanya hivi ili wapate kuokolewa.

11

¹ Nifuateni mimi, kama na mimi ninavyomfata Kristo.

² Sasa nawasifu kwasababu ya vile mnavyonikumbuka katika mambo yote. Nawasifu kwasababu mmeyashika mapokeo kama nilivyoyaleta kwenu.

³ Basi nataka mfahamu ya kuwa Kristo ni kichwa cha kila mwanaume, naye mwanaume ni kichwa cha mwanamke, na ya kuwa Mungu ni kichwa cha Kristo.

⁴ Kila mwanaume aombaye au atoae unabii akiwa amefunika kichwa anakiabisha kichwa chake.

⁵ Lakini kila mwanamke aombae au kutoa unabii hali kichwa chake kikiwa wazi anakiaibisha kichwa chake. Kwa maana ni sawa sawa na kama amenyolewa.

⁶ Ikiwa kama mwanamke hatafunika kichwa chake, na akatwe nywele zake ziwe fupi. Maana ikiwa ni aibu mwanamke kukata nywele zake au kunyolewa, basi afunike kichwa chake.

⁷ Kwani haimpasi mwanamume kufunika kichwa chake, kwa sababu yeye ni mfano na utukufu wa Mungu. Lakini mwanamke ni utukufu wa mwanamume.

⁸ Maana mwanamume hakutokana na mwanamke. Bali mwanamke alitokana na mwanamume.

⁹ Wala mwanamume hakuumbwa kwa ajili ya mwanamke. Bali mwanamke aliumbwaa kwa ajili ya mwanamume.

¹⁰ Hii ndio sababu mwanamke anapaswa kuwa na ishara ya mamlaka juu ya kichwa chake, kwa sababu ya malaika.

¹¹ Hata hivyo, katika Bwana, mwanamke hayupo peke yake pasipo mwanamume, au mwanamume pasipo mwanamke.

¹² Maana kama vile mwanamke alitoka kwa mwanamume, vile vile mwanamume alitoka kwa mwanamke. Na vitu vyote hutoka kwa Mungu.

¹³ Hukumuni wenyewe: Je! ni sahihi mwanamke amuombe Mungu hali kichwa chake kikiwa wazi?

¹⁴ Je hata asili peke yake haiwafundishi ya kwamba mwanamume akiwa na nywele ndefu ni aibu kwake?

¹⁵ Je asili haiwafundishi ya kwamba mwanamke akiwa na nywele ndefu ni utukufu kwake? Maana amepewa zile nywele ndefu kama vazi lake.

¹⁶ Lakini ikiwa mtu yejote anataka kubishana juu ya hili, sisi hatuna namna nyingine, wala makanisa ya Mungu.

¹⁷ Katika maagizo yafuatayo, mimi siwasifu.

Maana mnapokusanyika, sio kwa faida bali kwa hasara.

¹⁸ Maana kwanza, nasikia ya kuwa mkutanikapo kanisani, kuna migawanyiko kati yenu, na kwa sehemu ninaamini.

¹⁹ Kwa maana ni lazima iwepo misuguano kati yenu, ili kwamba wale waliokubaliwa wajulikane kwenu.

²⁰ Kwa maana mkutanikapo, mnachokula sio chakula cha Bwana.

²¹ Mnapokula, kila mmoja hula chakula chake mwenyewe kabla wengine hawajala. hata huyu ana njaa, na huyu amelewa.

²² Je hamna nyumba za kulia na kunywea? Je mnalidharau kanisa la Mungu na kuwafedhehesha wasio na Kitu? Niseme nini kwenu? Niwasifu? Sitawasifu katika hili!

²³ Maana nilipokea kutoka kwa Bwana kile ambacho nimewapa ninyi ya kuwa Bwana Yesu, usiku ule aliposalitiwa, alichukua mkate.

²⁴ Baada ya kushukuru, aliuvunja na kusema, “Huu ndio mwili wangu, ulio kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa kunikumbuka mimi.”

²⁵ Na vivi hivi akachukua kikombe baada ya kula, na kusema, “Kikombe hiki ni agano jipyka katika damu yangu. Fanyeni hivi mara nydingi kila mywapo, kwa kunikumbuka mimi.”

²⁶ Kwa kila muda mlapo mkate huu na kukinywea kikombe, mwitangaza mauti ya Bwana mpaka atakapokuja.

²⁷ Kwa hiyo, kila aulaye mkate au kukinywea kikombe hicho cha Bwana isivyostahili, atakuwa amejipatia hatia ya mwili na damu ya Bwana.

²⁸ Mtu ajihoji mwenyewe kwanza, na hivyo aule mkate, na kukinywea kikombe.

²⁹ Maana alaye na kunywa bila kuupambanua mwili, hula na kunywa hukumu yake mwenyewe.

³⁰ Hii ndiyo sababu watu wengi kati yenu ni wagonjwa na dhaifu, na baadhi yenu wamekufa.

³¹ Lakini tukijichunguza wenyewe hatutahukumiwa.

³² Ila tunapohukumiwa na Bwana, twarudiwa, ili tusije tukahukumiwa pamoja na dunia.

³³ Kwa hiyo, kaka na dada zangu, mkutanikapo mpate kula, ngojeaneni.

³⁴ Mtu akiwa na njaa, na ale nyumbani kwake, ili kwamba mkutanikapo pamoja isiwe kwa hukumu. Na kuhusu mambo mengine mliyoandika, nitawaelekeza nitakapokuja.

12

¹ Kuhusu karama za rohoni, kaka na dada zangu sitaki mkose kufahamu.

² Mwajua ya kuwa mlipokuwa wapagani mliongozwa kufuata sanamu zisizoongea, kwa njia zozote mliongozwa nazo.

³ Kwa hiyo, nataka mfahamu kwamba hakuna ye yote anenaye kwa Roho wa Mungu akisema, "Yesu amelaaniwa." Hakuna ye yote atakayesema, "Yesu ni Bwana," isipokuwa katika Roho Mtakatifu.

⁴ Basi kuna karama tofauti tofauti, bali Roho ni ye ye yule.

⁵ Na kuna huduma tofauti tofauti, bali Bwana ni ye ye yule.

⁶ Na kuna aina mbalimbali za kazi, lakini Mungu ni yeye yule azitendaye kazi zote katika wote.

⁷ Basi kila mmoja hupewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote.

⁸ Maana mtu mmoja amepewa na Roho neno la hekima, na mwingine neno la maarifa kwa Roho yule yule.

⁹ Kwa mwingine humpa imani kwa Roho yeye yule, na kwa mwingine karama ya uponyaji kwa Roho mmoja.

¹⁰ Kwa mwingine matendo ya nguvu, na mwingine unabii. Na kwa mwingine uwezo wa kupambanua roho, mwingine aina mbalimbali za lugha, na kwa mwingnne tafsiri za lugha.

¹¹ Lakini Roho ni yule yule atendaye kazi hizi zote, kumpa kila mtu karama kwa kadiri ya uchaguzi wake mwenyewe.

¹² Kwa maana kama vile mwili ni mmoja, nao una viungo vingi, na viungo vyote ni vyta mwili ule ule, vivyo hivyo na Kristo.

¹³ Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja, kwamba tu Wayahudi au Wayunani, kwamba tu watumwa au huru, na wote tulinyweshwa Roho mmoja.

¹⁴ Kwa maana mwili si kiungo kimoja, bali ni vingi.

¹⁵ Ikiwa mguu utasema, "kwa kuwa mimi si mkono, mimi si sehemu ya mwili," hiyo haiufanyi kutokuwa sehemu ya mwili.

¹⁶ Na ikiwa sikio litasema, "kwa kuwa mimi si jicho, mimi si sehemu ya mwili," hiyo hailifanyi kutokuwa sehemu ya mwili.

17 Kama mwili wote utakuwa jicho, kungekuwa wapi kusikia? Kama mwili wote ukiwa sikio, kungekuwa wapi kunusa?

18 Lakini Mungu aliweka kila kiungo cha mwili mahali pake kama alivyopanga mwenyewe.

19 Na kama vyote vingekuwa kiungo kimoja, mwili ungekuwa wapi?

20 Hivyo sasa viungo ni vingi, lakini mwili ni mmoja.

21 Jicho haliwezi kuuambia mkono, “sina haja na wewe.” Wala kichwā hakiwezi kuiambia miguu, sina haja na ninyi.”

22 Lakini viungo vyta mwili vinavyoonekana kuwa na heshima kidogo vyahitajika zaidi.

23 Na viungo vyta mwili tunavyodhani vina heshima kidogo, twavipa heshima zaidi, na viungo vyetu visivyo na mvuto vina uzuri zaidi.

24 Na sasa viungo vyetu vilivyo na mvuto havina haja ya kupewa heshima, kwa kuwa tayari vina heshima. Lakini Mungu ameviunganisha viungo vyote pamoja, na amevipa heshima zaidi vile visivyo heshimiwa.

25 Alifanya hivyo ili pasiwepo mgawanyiko katika mwili, bali viungo vyote vitunzane kwa upendo wa mmoja.

26 Na wakati kiungo kimoja kikiumia, viungo vyote vyaumia kwa pamoja. Au wakati kiungo kimoja kikiheshimiwa, viungo vyote vifurahi kwa pamoja.

27 Sasa ninyi ni mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake.

28 Na Mungu ameweka katika kanisa kwanza mitume, pili manabii, tatu waalimu, kisha wale

wote watendao matendo makuu, kisha karama za uponyaji, wale wasaidiao, wale wafanyao kazi ya kuongoza, na wote walio na aina mbalimbali za lugha.

²⁹ Je sisi sote ni mitume? Sisi sote ni manabii? Sisi sote ni waalimu? Je sisi sote tunafanya matendo ya miujiza?

³⁰ Je sisi sote tuna karama ya uponyaji? Sisi sote tunaongea kwa lugha? Sisi sote tunatafsiri lugha?

³¹ Tafuteni sana karama zilizo kuu. Nami nitawaonesha njia iliyo bora zaidi.

13

¹ Tuseme kwamba ninanena kwa lugha za wanadamu na za malaika. Lakini kama sina upendo, nimekuwa shaba iliayo au upatu uvumao.

² Na kwamba nina karama ya unabii na ufahamu wa kweli zilizofichika na maarifa, na kwamba ninayo imani ya kuhamisha milima. Lakini ikiwa sina upendo, mimi si kitu.

³ Na tuseme kwamba ninatoa milki yangu yote na kuwalisha masikini, na kwamba ninautoa mwili wangu ili nichomwe moto. Lakini kama sina upendo, hainifaidii kitu.

⁴ Upendo huvumilia na hufadhili. Upendo haujisifu au kujivuna. Hauna kiburi

⁵ au ukorofi. Hautafuti mambo yake, hauoni uchungu haraka, wala hauhesabu mabaya.

⁶ Haufurahii udhalimu. Badala yake, hufurahi katika kweli.

⁷ Upendo huvumilia mambo yote; huamini mambo yote, una ujasiri katika mambo yote, na hustahimili mambo yote.

⁸ Upendo haukomi. Ikiwa kuna unabii, wote utapita. Ikiwa kuna lugha, zitakoma. Ikiwa kuna maarifa, yatapita.

⁹ Kwa kuwa tunajua kwa sehemu na tunafanya unabii kwa sehemu.

¹⁰ Lakini ijapo ile iliyo kamili, ile isiyo kamili itapita.

¹¹ Nilipokuwa mtoto, nilisema kama mtoto, nilifikiri kama mtoto, niliamua kama mtoto. Nilipokuwa mtu mzima, niliweka mbali nami mambo ya kitoto.

¹² Kwa kuwa sasa tunaona kama kwa kioo, kama sura gizani, lakini wakati ule tutaona uso kwa uso. Sasa ninajua kwa sehemu, lakini wakati ule nitajua sana kama na mimi ninavyojulikana sana.

¹³ Lakini sasa mambo haya matatu yanadumu: imani, tumaini lijalo, na upendo. Lakini lililo kuu zaidi ya haya ni upendo.

14

¹ Utafuteni upendo na kutamani sana karama za rohoni, zaidi sana mpate kutoa unabii.

² Maana ye ye anenaye kwa lugha hasemi na watu bali husema na Mungu. Maana hakuna aelevaye kwa sababu anena mambo yaliyofichika katika Roho.

³ Lakini ye ye atoaye unabii, asema na watu na kuwajenga, kuwatia moyo, na kuwafariji.

4 Yeye anenaye kwa lugha hujijenga mwenyewe, lakini yeye atoaye unabii hulijenga kanisa.

5 Sasa natamani kwamba ninyi nyote mnene kwa lugha. Lakini zaidi ya hayo, natamani ya kwamba mtoe unabii. Yeye atoaye unabii ni mkuu kuliko yeye anenaye kwa lugha (labda awepo wa kutafasiri), ili kwamba kanisa lipate kujengwa.

6 Lakini sasa, kaka na dada zangu, nikija kwenu na kunena kwa lugha, nitawafaidia nini ninyi? Siwezi, isipokuwa nasema nanyi kwa njia ya ufunuo, au kwa njia ya maarifa, au unabii, au kwa njia ya fundisho.

7 Ikiwa vitu visivyo na uhai kama filimbi au kinubi visipotoa sauti zilizo na tofauti, itatambulikanaje ni chombo gani kinachezwa?

8 Kwa maana ikiwa baragumu itatoa sauti isiyojulikana, ni jinsi gani mtu atatambua ya kuwa ni muda wa kujiandaa kwa vita?

9 Vivyo hivyo na ninyi. Mkitoa kwa ulimi neno lisilo dhahiri, ni jinsi gani mtu ataelewa mnachosema? Mtakuwa mkiongea, na hakuna atakayewaelewa.

10 Hakuna shaka kwamba kuna lugha nydingi mbalimbali duniani, na hakuna hata moja isiyio na maana.

11 Lakini ikiwa sijui maana ya lugha, nitakuwa mgeni kwake yeye anenaye, naye anenaye atakuwa mgeni kwangu.

12 Vivyo hivyo na ninyi. Kwa kuwa mnatamani sana kuona uthihirisho wa Roho, takeni kwamba mzidi sana kulijenga kanisa.

¹³ Hivyo, ye ye anenaye kwa lugha na aombe apewe kutafasiri.

¹⁴ Kwa maana nikiomba kwa lugha, roho yangu huomba, lakini akili zangu hazina matunda.

¹⁵ Nifanye nini? Nitaomba kwa roho yangu, lakini pia nitaomba kwa akili zangu. Nitaimba kwa roho yangu, na nitaimba kwa akili zangu pia.

¹⁶ Vinginevyo, ukimsifu Mungu kwa roho, ye ye aliye mgeni ataitikaje “Amina” utoapo shukurani, akiwa hayajui usemayo?

¹⁷ Maana ni kweli wewe washukuru vema, lakini yule mwingine hajengwi.

¹⁸ Namshukuru Mungu kwa kuwa nanena kwa lugha zaidi ya ninyi nyote.

¹⁹ Lakini katika kanisa ni heri ninene maneno matano kwa ufahamu wangu ili nipate kuwafundisha wengine, zaidi ya kunena maneno kumi elfu kwa lugha.

²⁰ Kaka na dada zangu, msiwe watoto katika kufikiri kwenu. Badala yake, kuhusiana na uovu, iweni kama watoto wachanga. Lakini katika kufikiri kwenu mkawe watu wazima.

²¹ Imeandikwa katika sheria, “Kwa watu wa lugha nyingine na kwa midomo ya wageni nitasema na watu hawa. Wala hata hivyo hawatanisikia,” asema Bwana.

²² Hivyo, ndimi ni ishara, sio kwa walioamini, bali kwa wasioamini. Lakini kutoa unabii ni ishara, sio kwa wasioamini, bali kwa ajili yao waamini.

²³ Haya, ikiwa kanisa lote limekusanyika pamoja na wote wanene kwa lugha, na wageni

na wasioamini wameingia, je hawawezi kusema kwamba mna wazimu?

²⁴ Lakini ikiwa wote mnatoa unabii na asiyeamini au mgeni akaingia, atashawishiwa na yote asikiayo. Atahukumiwa na yote yasemwayo.

²⁵ Siri za moyo wake zingefunuliwa. Matokeo yake, angeanguka kifudifudi na kumwabudu Mungu. Angekiri ya kwamba Mungu yu kati yenu.

²⁶ Nini kifuatacho basi, kaka na dada zangu? Mnapokutana pamoja, kila mmoja ana Zaburi, mafundisho, mafunuo, lugha au tafsiri. Fanyeni kila kitu ili kwamba mljenge kanisa.

²⁷ Kama yejote ananena kwa lugha, wawepo wawili au watatu, na kila mmoja katika zamu. Na mtu lazima atafasiri kilichosemwa.

²⁸ Lakini kama hakuna mtu wa kutafasiri, basi kila mmoja wao akae kimya ndani ya kanisa. Basi kila mmoja aongee peke yake na kwa Mungu.

²⁹ Na manabii wawili au watatu wanene, na wengine wasikilize kwa kupambanua kili-chosemwa.

³⁰ Lakini aliyeketi akifunuliwa jambo katika huduma, yule ambaye alikuwa ananena na anyamaze.

³¹ Kwa kuwa kila mmoja wenu anaweza kutoa unabii mmoja baada ya mwengine ili kwamba kila mmoja aweze kujifunza na wote waweze kutiwa moyo.

³² Kwa kuwa roho za manabii ziko chini ya uangalizi wa manabii.

³³ Kwa kuwa Mungu si Mungu wa machafuko,

bali wa amani. Kama ilivyo katika makanisa yote ya waumini,

³⁴ imewapasa wanawake wakae kimya katika kanisa. Kwa kuwa hawaruhuswi kuzungumza. Badala yake, wanapaswa kuwa katika unyenyekevu, kama pia sheria inavyosema.

³⁵ Kama kuna chochote wanatamani kujifunza, basi wawaulize waume zao nyumbani. Kwa kuwa ni aibu kwa mwanamke kuongea katika kanisa.

³⁶ Je neno la Mungu lilitoka kwenu? Je limewafikia ninyi tu?

³⁷ Kama mtu akijiona kuwa ni nabii au wa rohoni, inampasa ayatambue mambo ninay-owaandikia ya kwamba ni maagizo ya Bwana.

³⁸ Lakini asipotambua haya, mwacheni asitambuliwe.

³⁹ Hivyo basi, kaka na dada zangu, takeni sana kutoa unabii, na msimzuie mtu yejote kunena kwa lugha.

⁴⁰ Lakini mambo yote yatendeke kwa uzuri na kwa utaratibu.

15

¹ Sasa ninawakumbusha, akina kaka na akina dada, juu ya injili niliyowahubiria, ambayo mliipokea na kusimama kwayo.

² Ni katika injili hii mmeokolewa, kama mkilishika imara neno nililowahubiri ninyi, isipokuwa mliamini bure.

³ Kama kwanza nilivyo ipokea kwa umuhimu niliileta kwenu kama ilivyo: kwamba kutokana

na maandiko, Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu,

⁴ kutokana na maandiko alizikwa, na kwamba alifufuka siku ya tatu.

⁵ Na kwamba alimtokea Kefa, kisha kwa wale kumi na wawili.

⁶ Kisha aliwatokea kwa wakati mmoja akina kaka na akina dada zaidi ya mia tano. Wengi wao bado wako hai, lakini baadhi yao wamelala usingizi.

⁷ Kisha alimtokea Yakobo, kisha mitume wote.

⁸ Mwisho wa yote, alinitokea mimi, kama vile kwa mtoto aliye zaliwa katika wakati usio sahihi.

⁹ Kwa kuwa mimi ni mdogo kati ya mitume. Sistahili kuitwa mtume, kwa sababu nililitesa kanisa la Mungu.

¹⁰ Lakini kwa neema ya Mungu nipo kama nilivyo, na neema yake kwangu haikuwa bure. Badala yake, nilifanya bidii kuliko wote. Lakini haikuwa mimi, bali neema ya Mungu iliyo ndani yangu.

¹¹ Kwa hiyo kama ni mimi au wao, tuna hubiri hivyo na tunaamini hivyo.

¹² Sasa kama Kristo alihubiriwa kama aliye-fufuka kwa wafu, iweje baadhi yenu mseme hakuna ufufuo wa wafu?

¹³ Lakini kama hakuna ufufuo wa wafu, basi hata Kristo pia hakufufuka.

¹⁴ Na kama Kristo hakufufuka, hivyo mahubiri yetu ni bure, na imani yenu ni bure.

¹⁵ Na tumepatikana kuwa mashahidi wa uongo kumuhusu Mungu, kwa sababu tulimshushuhudia Mungu kinyume, kusema alimfufua Kristo, wakati hakumfufua.

¹⁶ Kama ikiwa wafu hawafufuliwi, Yesu pia hakufufuliwa.

¹⁷ Na kama Kristo hakufufuliwa, imani yenu ni bure na bado mko kwenye dhambi zenu.

¹⁸ Hivyo hata wale waliokufa katika Kristo pia wameangamia.

¹⁹ Ikiwa kwa maisha haya peke yake tunaujasiri kwa wakati ujao ndani ya Kristo, watu wote, sisi niwakuhurumiwa zaidi ya watu wote.

²⁰ Lakini sasa Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, matunda ya kwanza ya wale waliokufa.

²¹ Kwa kuwa kifo kilikuja kupitia mwanadamu, pia kupitia mwanadamu ufufuo wa wafu.

²² Kwa kuwa kama katika Adam wote wanakufa, hivyo pia katika Kristo wote watafanywa hai.

²³ Lakini kila moja katika mpango wake: Kristo, matunda ya kwanza, na kisha wale walio wa Kristo watafanywa hai wakati wa kuja kwake.

²⁴ Ndipo utakuwa mwisho, pale Kristo atakapo kabidhi ufalme kwa Mungu Baba. Hii ni pale atakapo komesha utawala wote na mamlaka yote na nguvu.

²⁵ Kwa kuwa lazima atawale mpaka atakapoweka maadui zake wote chini ya nyayo zake.

²⁶ Adui wa mwisho kuharibiwa ni kifo.

²⁷ Kwa kuwa “ameweka kila kitu chini ya nyayo zake.” Lakini inaposema “ameweka kila kitu,” ni wazi kwamba hii haihusishi wale walioweka kila kitu chini yake mwenywewe.

²⁸ Wakati vitu vyote vimewekwa chini yake,

kisha Mwana mwenyewe atawekwa chini kwake Yeye ambaye aliviweka vitu vyote chini yake. Hii itatokea ili kwamba Mungu Baba awe yote katika vyote.

²⁹ Au pia watafanya nini wale waliobatizwa kwa ajili ya wafu? Kama wafu hawafufuliwi kabisa, kwa nini tena wanabatizwa kwa ajili yao?

³⁰ Na kwa nini tuko katika hatari kila saa?

³¹ Kaka na dada zangu, kupitia kujisifu kwangu katika ninyi, ambayo ninayo katika Kristo Yesu Bwana wetu, natangaza hivi: nakufa kila siku.

³² Inanifaidia nini, katika mtazamo wa wanadamu, kama nilipigana na wanyama wakali huko Efeso, kama wafu hawafufuliwi? "Acha basi tule na kunywa, kwa kuwa kesho tunakufa."

³³ Msidanganywe: "Makundi mabaya huharibu tabia njema.

³⁴ "Muwe na kiasi! muishi katika haki! msien-delee kutenda dhambi. Kwa kuwa baadhi yenu hamna maarifa ya Mungu. Nasema hivi kwa aibu yenu.

³⁵ Lakini mtu mwingine atasema, "Jinsi gani wafu wanafufuliwa? Nao watakuja na aina gani ya mwili?"

³⁶ Wewe ni mjinga sana! Kile ulichopanda hakiwezi kuanza kukua isipokuwa kimekuwa.

³⁷ Na kile unachopanda sio mwili ambao utakuwa, bali ni mbegu iliyochipua. Inaweza kuwa ngano au kitu kingine.

³⁸ Lakini Mungu ataipa mwili kama apen-

davyo, na katika kila mbengu mwili wake mwenyewe.

³⁹ Mili yote haifanani. Isipokuwa, kuna mwili mmoja wa wanadamu, na mwili mwengine wa wanyama, na wili mwengine wa ndege, na mwengine kwa ajili ya samaki.

⁴⁰ Pia kuna miili ya mbinguni na miili ya duniani. Lakini utukufu wa miili ya mbinguni ni aina moja na utukufu wa duniani ni mwengine.

⁴¹ Kuna utukufu mmoja wa jua, na utukufu mwengine wa mwezi, na utukufu mwengine wa nyota. Kwa kuwa nyota moja inatofautiana na nyota nyingine katika utukufu.

⁴² Hivyo ndivyo ulivyo pia ufufuo wa wafu. Kinacho pandwa kinaharibika, na kinacho ota hakiharibiki.

⁴³ Kimepandwa katika matumizi ya kawaida, kinaoteshwa katika utukufu. Kimepandwa katika udhaifu, kinaoteshwa katika nguvu.

⁴⁴ Kimepandwa katika mwili wa asili, kinaoteshwa katika mwili wa kiroho. Kama kuna mwili wa asili, kuna mwili wa kiroho pia.

⁴⁵ Hivyo pia imeandikwa, "Mtu wa kwanza Adamu alifanyika roho inayo ishi." Adamu wa mwisho alifanyika roho itoayo uhai.

⁴⁶ Lakini wa kiroho hakuja kwanza bali wa asili, na kisha wa kiroho.

⁴⁷ Mtu wa kwanza ni wa dunia, alitengenezwa kwa mavumbi. Mtu wa pili anatoka mbinguni.

⁴⁸ Kama vile yule aliyetengenezwa kwa mavumbi, hivyo pia wale walitengenezwa kwa mavumbi. Kama vile mtu wa mbinguni alivyo, hivyo pia wale wa mbinguni.

⁴⁹ Kama ambavyo tumebeba mfano wa mtu wa mavumbi, tutabeba pia mfano wa mtu wa mbinguni.

⁵⁰ Sasa nawaambia, kaka na dada zangu, kwamba mwili na damu haviwezi kuurithi ufalme wa Mungu. Wala wakuharibika kurithi wakutoharibika.

⁵¹ Tazama! Nawaambia ninyi siri ya kweli: Hatutakufa wote, bali wote tutabadilishwa.

⁵² Tutabadilishwa katika wakati, katika kufumba na kufumbua kwa jicho, katika tarumbeta ya mwisho. Kwa kuwa tarumbeta italia, na wafu watafufuliwa na hali ya kutoharibika, na tutabadilishwa.

⁵³ Kwani huu wa kuharibika lazima uvae wa kutoharibika, na huu wa kufa lazima uvae wa kutokufa.

⁵⁴ Lakini wakati huu wa kuharibika ukivikwa wa kutokuharibika, na huu wa kufa ukivaa wa kutokufa, ndipo utakuja msemo ambao umeandikwa, "Kifo kimemezwa katika ushindi."

⁵⁵ "Kifo, ushindi wako uko wapi? Kifo, uko wapi uchungu wako?"

⁵⁶ Uchungu wa kifo ni dhambi, na nguvu ya dhambi ni sheria.

⁵⁷ Lakini shukurani kwa Mungu, atupaye sisi ushindi kupitia Bwana wetu Yesu Kristo!

⁵⁸ Kwa hiyo, wapendwa kaka na dada zangu, iweni imara na msitikisike. Daima itendeni kazi ya Bwana, kwa sababu mnajua kuwa kazi yenu katika Bwana siyo bure.

16

¹ Sasa kuhusu michango kwa ajili ya waumini,

kama nilivyo elekeza makanisa ya Galatia, vivyo hivyo mwapaswa kufanya.

² Katika siku ya kwanza ya wiki, kila mmoja wenu aweke kitu fulani kando na kukihifadhi, kama muwezavyo. Fanyeni hivyo ili kwamba kusiwe na michango wakati nikija.

³ Na nitakapofika, yejote mtakayemchagua, nitamtuma pamoja na barua kutoa sadaka yenu huko Yerusalem.

⁴ Na kama ni sahihi kwa mimi kwenda pia, watakwenda pamoja nami.

⁵ Lakini nitakuja kwenu, wakati ninapitia Makedonia. Kwa kuwa nitapitia Makedonia.

⁶ Labda naweza kukaa nanyi au hata kumaliza majira ya baridi, ili kwamba muweze kunisaidia katika safari yangu, popote niendako.

⁷ Kwa kuwa sitarajii kuwaona sasa kwa muda mfupi. Kwani ninatumaini kukaa nanyi kwa muda fulani, kama Bwana ataniruhusu.

⁸ Lakini nitakaa Efeso mpaka Pentekoste,

⁹ kwa kuwa mlango mpana umefunguliwa kwa ajili yangu, na kuna maadui wengi wanipingao.

¹⁰ Sasa wakati Timotheo akija, muoneni kwamba yuko na ninyi pasipo kuogopa, anafanya kazi ya Bwana, kama ninavyofanya.

¹¹ Mtu yejote asimdhara. Mumsaidie katika njia yake kwa amani, ili kwamba aweze kuja kwangu. Kwa kuwa ninamtarajia aje pamoja na ndugu.

¹² Sasa kuhusiana na ndugu yetu Apolo. Nilimtia moyo sana kuwatemebelea ninyi pamoja na ndugu. Lakini aliamua kutokuja kwa sasa. Hata hivyo, atakuja wakati ana nafasi.

¹³ Muwe macho, simameni imara, mtende kama wanaume, muwe na nguvu.

¹⁴ Basi yote myafanyayo yafanyike katika upendo.

¹⁵ Mnajua kaya ya Stefana. Mnajua kwamba walikuwa waamini wa kwanza huko Akaya, na kwamba walijiweka wenyewe kwenye huduma ya waumini. Na sasa nawasihi, kaka na dada zangu,

¹⁶ kuweni wanyenyekevu kwa watu kama hao, na kwa kila mtu anayesaidia katika kazi na watenda kazi pamoja nasi.

¹⁷ Na ninafurahi kwa ujio wa Stefana, Fotunato, na Akiko. Wamesimama mahali ambapo ninyi mgepaswa kuwa.

¹⁸ Kwa kuwa wameifurahisha roho yangu na yenu. Kwa hiyo sasa, watambueni watu kama hawa.

¹⁹ Makanisa ya Asia wametuma salamu kwenu. Akila na Priska wanawasalimu katika Bwana, pamoja na kanisa lililoko nyumbani kwao.

²⁰ Kaka na dada zangu wote wanawasalimu. Salimianeni kwa busu takatifu.

²¹ Mimi, Paulo, naandika hivi kwa mkono wangu.

²² Kama yejote hampendi Bwana, basi laana iwe juu yake. Bwana wetu, njoo!

²³ Neema ya Bwana Yesu iwe nanyi.

²⁴ Upendo wangu uwe pamoja nanyi katika Kristo Yesu.

**Biblia Takatifu
The Holy Bible in the Swahili language, Unlocked
Literal Bible version**

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Kiswahili (Swahili)

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alfred Danjuma, Bariki Malisa, Christina Abraham Kileo, Cloud Roman, Daniel Marura Chacha, Dina Mast, Dina Roman, Donald Shadarck Dutuyi, Emmanuel Masanja Mbaaga, Emmanuel Nyamalya, Erasmus Peter Malelo, Ev. Lazaro Chalomhola, Ezekiel Manala, Fred, Gabriel Gidale Merus, Gabriel Lwitakubi Mazige, James Makula, James Semnkai, Jeremiah Masasi, Jesse Katabi Masolwa, John Ojas, Joyce Gilbert Masasi, Karen Riecks, Kazwanomo, Kennedy, Ker, Lameck Yakobo Tobotobo, Laurent Petro Malelo, Lazarus David Chalomhola, Makene Mafwele, Marco Luma Mahushi, Mathew Nkusa, Mathias William, Mr. James Semnkai .It., Musa Isaya Majama, Musa Luzali, Pastor John Kerim, Pastor Jordan, Philipo Mussa Kanwelle, Raphael Musa, Rev. Charles Mabisa, Rev. Yohana Batano, Robert Ndalahwa, Sadiki Kulwa, Samson Nungwana, Thobias Kazwanomo, Yohana Dutuyi, Yohana Magera, Zelote Loilang'akaki Lukumay, Rev. Erasmus Peter Malelo, Ev. Mathew Kazimoto, Rev. Dr. David Magoke, Rev. Elias Ndema, Rev. Alex Nyuri, Rev. Gungutu Elias, Rev. Lameck Tobotobo, Rev. Catherin D. Matia, Rev. Yohana S Dutuyi, Rev. Donald Dutuyi, GS. Andrew Gewe, Ev. Ezekiel Daudi, Rev. John Ndaluwa, Ev. Moses Malugu, Rev. Moses Eliakim Ndege, Past. Isack A. Gomugo, Past. Mathias William, Rev. Yekonia M. Koko, Rev. Elisande Mhanga, Ev. James A. Makula

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-03-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

604b3af0-f37b-5180-9465-1911f927b37d